

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

НАЦИОНАЛНИ ОКВИР КВАЛИФИКАЦИЈА **РЕФОРМА КОЈОЈ СМО ПОСВЕЋЕНИ**

**Примена НОКС/ЕОК - пут ка квалитетнијој и ефикаснијој
пракси признавања страних школских исправа**

Јелена Калезић
ENIC/NARIC Центар

ENIC / NARIC
European Network of Information Centers /
National Academic Recognition Information Centers
in the European Union.

ENIC/NARIC центар је организациона јединица Агенције за квалификације која спроводи поступак признавања страних школских исправа (основношколске, средњошколске, високошколске исправе). Поступак признавања стране школске исправе се спроводи у складу са одредбама Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије („Сл гласник РС“, бр.27/18)

Признавање страних школских исправа

Признавање страних школских исправа за основну и средњу школу врши се у сврху наставка школовања, а за завршене циклусе основних и средњих школа и у сврху запошљавања.

Право и обавеза деце да се школују поштује се у потпуности, тако да је поступак једноставан, брз и транспарентан.

С обзиром да је честа ситуација да родитељи одлазе у иностранство и враћају се породично, центар је веома користан за интеграцију ученика у образовни систем у случају доласка из иностранства и укључивање у наставни процес. Наравно, врши се признавање и појединачних разреда основне и средње школе у циљу наставка школовања.

За поступак признавања школских исправа у сврху запошљавања прихватају се школске исправе завршних разреда средње школе (ниво 4). Применом Закона о НОКС-у отпочео је поступак признавања и нивоа 5 НОКС-а који је усаглашен са Европским оквиром квалификација.

2019. године урађено је 514 решења за основну школу и 1656 решења за средњу школу. 2020. године урађено је 747 решења за основну школу и 1936 за средњу школу. Током 2021. године примљено је 3.243 захтева за признавање. Урађено је 1906 решења за ниво основне школе и 678 решења за ниво средње школе. Највећи број захтева за признавање долази из Црне Горе и Мађарске.

Од ове године је омогућено електронско пријављивање и на тај начин ће бити усаглашен и уједначен рад читавог ENIC / NARIC центра.

e ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ
ОСНОВНОШКОЛСКИХ
ИСПРАВА

e ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ
СРЕДЊОШКОЛСКИХ
ИСПРАВА

Признавање страних високошколских исправа у сврху запошљавања

Савет Европе је формирао мрежу информационих центара и боље сарадње држава чланица Савета Европе (ЕУ и других европских држава) како би омогућио лакши и сигурнији поступак признавања високошколских квалификација стечених на страним високошколским установама ради једноставнијег приступа тржишту рада.

Основа сарадње је поверење које постоји и јача бољом сарадњом у оквиру већ формираног Европског простора високог образовања (European Higher Education Area).

Узајамно поверење у признате државе и њихов систем образовања, контролу квалитета и систем акредитације високошколских установа и студијских програма омогућава бржи проток људи, роба и услуга, боље повезивање компанија и предузећа и прилагођавање тржишту рада, начину пословања и примени нових технологија. Почетна основа је провера статуса акредитације у признатој страниој држави и поверење у њихов систем контроле квалитета. На тај начин се олакшава поступак и омогућава поштен однос према носиоцима страних квалификација који доносе нови квалитет у постојеће тржиште рада.

Европски образовни простор високог образовања је базиран на примени принципа Лисабонске конвенције и реформи система високог образовања (тзв. Болоњска реформа) чиме се олакшава препознавање стечених квалификација у другом систему рада и запошљавања, односно тржишта рада.

Систем високог образовања има три нивоа: **основне, мастер и докторске студије** и две врсте студијских програма: **академске** и **струковне**, што омогућава једноставније препознавање и признавање квалификација. Довољно је одредити ниво квалификације и област похађаног студијског програма, што није увек у потпуности упоредиво са домаћим системом високог образовања и тржишта рада.

Требало би да стечена страна квалификација буде призната у оригиналном звању, али тржиште рада у Републици Србији још увек није довољно спремно за то, те захтева унос звања на српском језику и тачну одредницу у односу на домаћу квалификацију.

Посебно је ригидна ситуација у области здравства, где је систем заштите постојећег особља у систему здравствене заштите, као регулисаних професија осетљиво на новопридошле носиоце страних квалификација који приступају нашем тржишту рада.

Законом о НОКС-у је одређено да директор Агенције доноси решење о професионалном признавању у року од **60** дана од дана пријема уредног захтева. Основна новина која је Законом предвиђена је могућност израде решења без спровођења поступка вредновања страног студијског програма и у року од **8** (осам) дана уколико је високошколска исправа стечена на једном од првих 500 универзитета ранжираних на једној од последње објављених међународних листа рангирања универзитета у свету: Shanghai ranking consultancy (Šangajska lista), US News and World Report Ranking (Lista rejtinga US News and World Report) ili The Times Higher Education World University Rankings (Tajmsova lista rejtinga svetskih univerziteta).

ENIC центар Србије који је саставна јединица Агенције за квалификације спроводи поступак признавања подношењем захтева електронским путем. Читав систем је у саставу е-управе Владе Републике Србије и користи технологију да олакша и убрза интеграцију носилаца страних квалификација, чиме се подржава и пројекат „Тачка повратка“ Владе Републике Србије.

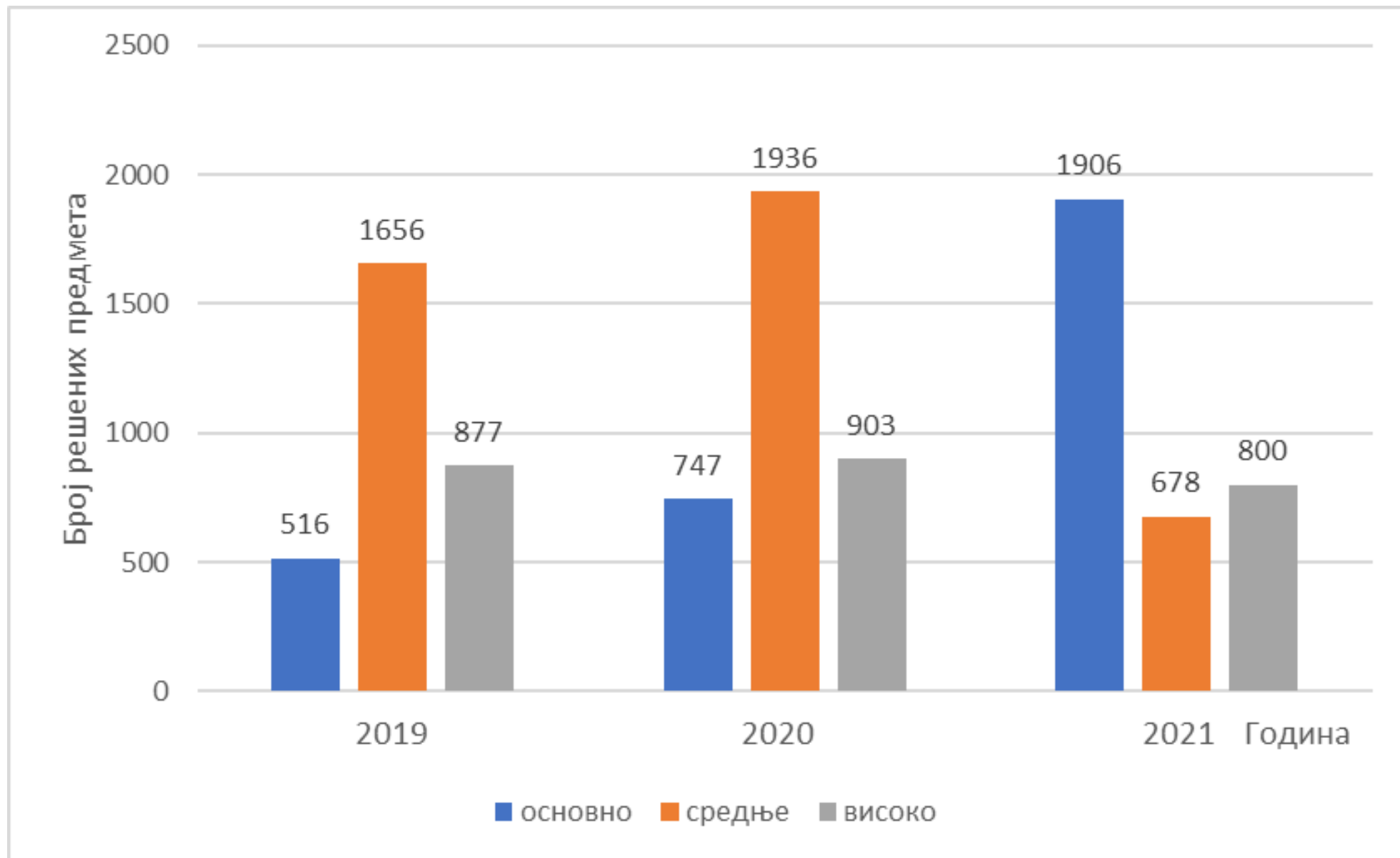

e ПРОФЕСИОНАЛНО
ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ
ВИСОКОШКОЛСКИХ ИСПРАВА

Република Србија је посебним билатералним споразумима о узајамној сарадњи успоставила посебну, поједностављену процедуру са **Руском Федерацијом и Мађарском**. Државе су исказале интерес да унапреде и ојачају сарадњу, подижући ниво прецизним усаглашавањем нивоа квалификација и у средњем и високом образовању. Руска Федерација посебним везама са Србијом штити своја улагања и подстиче размену стипендија, како би појачала сарадњу и на образовном пољу. Мађарска поред потребе да унапреди сарадњу са Србијом, која је сада на историјском максимуму, споразумом решава питање признавања квалификација за мађарску мањину у Србији као и унапређење свих видова сарадње са Србијом.

2019. године у Агенцији је урађено 877 решења, а 2020. године 903 решења. Током 2021. године ЕНИС центар Србије је примио 800 захтева, од чега је завршен поступак и предато решење за око 730 имаоца страних квалификација. Напомињемо да је 2019. године Центар је урадио и 385 решења у периоду пре формирања Агенције. Атипична ситуација је била и током 2020. и 2021. године, с обзиром на новонасталу епидемијску ситуацију, тако да преглед активности и кретања подносилаца захтева не може да се пореди са другим годинама и захтевима. Није увек предвидив ток и динамика подношења захтева, посебно имајући у виду прилике на тржишту рада и у Србији и у иностранству.

Центар има координисану активност и утврђену праксу што брже обраде захтева, будући да се на свим нивоима (основно, средње и високо образовање) труди да укључи подносиоце захтева у образовни систем и тржиште рада.

ENIC центар Србије поред тога има редовну сарадњу са страним партнерима на мрежи и другим сарадницима са којима сарађујемо на пројектима који служе бољем сналажењу у новим условима рада, у променама које су сталне и неминовне, у прилагођавању нашег система образовања и тржишта рада свим околностима које намећу потребу да Србија буде јасније препозната као поуздан сарадник.

ENIC центар Србије такође као део својих активности има обавезу да доставља информације о статусу акредитације страних високошколских установа и студијских програма домаћим високошколским установама које врше академско признавање страних високошколских исправа ради наставка студија (и за стечене квалификације и делове похађаних студијских програма).

Сарађујемо и са домаћим партнерима који раде на заједничком циљу да се побољша пословни амбијент (Национална служба за запошљавање, Комесаријат за избеглице, коморе...).

Агенција за квалификације активно планира сарадњу и учешће у међународним пројектима, у циљу унапређивања рада и сарадње са свим релевантним чиниоцима, усклађивања са новим тенденцијама у развоју образовања и јаснијег представљања.

Активности у области сарадње су бројни.

Пројекат „Свет у Србији“

Свет у Србији је пројекат Владе РС који се реализује у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја. ENIC / NARIC Центар учествује у реализацији пројекта кроз процесе признавања страних средњошколских исправа. Центар је ове године извршио признавање 96 страних средњошколских исправа.

Пројекат EQPR (European Qualifications Passport for Refugees)

ENIC / NARIC центар је октобра 2021. године узео учешће у пројекту EQPR, Европског квалификационог пасоша за избеглице. Упркос чињеници да је Србија транзитна земља за избеглице и да до сада нисмо имали ниједан случај професионалног признавања, сматрамо да је увек драгоцен прилика да чујемо колеге са великим искуством у одређеној области. Службеници ENIC / NARIC Центра имају двомесечну онлајн обуку, како би се укључили у систем рада признавања непотпуних квалификација миграната, без обзира на земљу у којој ће радити. На тај начин ћемо постати интегрални део система професионалног признавања квалификација Европског образовног простора и бити препознати као активни сарадници.

Пројекат „EPER“ Effective partnership for enhanced recognition

Пројекат је усмерен на стварање партнерства за потпуно спровођење Лисабонске конвенције о признавању квалификација из области високог образовања у Хрватској, Северној Македонији, Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини. Пројекат је започео са реализацијом 01. маја 2019. године, док је завршетак планиран за децембар 2021. године. У оквиру пројекта, представници ENIC / NARIC центра су присуствовали заједничким радионицама

Октобра 2021. године, Агенција за квалификације са Фондом за образовање Рома потписује Споразум о сарадњи. Предмет Споразума је успостављање и реализација сарадње између између Агенције за квалификације и ФОР на остваривању мера и активности које се односе на унапређивање положаја Рома у оквиру пројекта „Поспешивање запошљивости младих Рома и Ромкиња фаза II“, који спроводи ФОР уз подршку програма Немачке финансијске сарадње.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ